

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

REPUBLIKA ZAMBII Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

Powierzchnia:	752,6 tys km ²
Ludność:	15,066 mln
Głowa Państwa:	Edgar Lungu
Premier	Edgar Lungu
Minister Handlu i Przemysłu	Christopher Yaluma
Minister Spraw Zagranicznych	Joseph Malanji
Ambasador Zambii w Polsce (z siedzibą w Berlinie)	Anthony Lubinda Mukwita
Ambasador RP w Zambii (z siedzibą w RPA)	Andrzej Kanthak
Najbliższe wybory parlamentarne	2021 r.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

Wskaźniki	2014	2015	2016	2017
PKB (w mld)	60,51	63,27	66.66	68.93
PKB na 1 mieszkańca (USD)	3 800	3 900	4 000	4 000
PKB (wzrost w %)	5%	3,6%	3,4%	3,8%
Deficyt budżetowy (% PKB)	b.d.	6,3%	b.d.	-7,3 %
Dług publiczny (% PKB)	37,3%	58,6%	60,7%	63,1%
Inflacja (w %)	7,8%	10,1%	17,9%	6,6%
Eksport towarów (w mld USD)	10,22	6,316	6,51	8,22
Import towarów (w mld USD)	8,595	6,798	6,54	7,85

Źródło: MFW, CIA The World Factbook; African Economic Outlook

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

1. Podstawowe informacje i sytuacja gospodarcza

Republika Zambii to republika prezydencka. Głową państwa i szefem rządu jest prezydent, wybierany na 5 lat w głosowaniu powszechnym. Od 23 września 2011 roku do 28 października 2014 roku, urząd ten pełnił Pan **Michael Chilufya Sata**. Obecnie funkcję sprawuje Pan **Edgar Lungu**.

Władza ustawodawcza należy do Zgromadzenia Narodowego, które liczy 158 deputowanych. Spośród nich 150 wybieranych jest w wyborach powszechnych, a 8 wyznaczanych przez prezydenta. Doradczym ciałem, pozostającym poza strukturą parlamentu, jest 27-osobowa Izba Wodków, która składa się z reprezentantów poszczególnych prowincji.

Zambia podlega kompetencji terytorialnej polskiej placówki w Pretorii - Ambasador Andrzej Kanthak
Polskę obsługuje Ambasada Republiki Zambii w Berlinie - Ambasador **Anthony Lubinda Mukwita**.

Powierzchnia kraju: 752,6 tys. km²; **ludność:** 15,066 mln mieszkańców; **stolica:** Lusaka (ok. 3 mln mieszkańców). Większe miasta: Ndola, Kitwe, Chingola, Kabwe, Mufulira, Livingstone.

Językiem urzędowym jest angielski.

Walutą narodową jest zambijska kwacha (ZMK), której oficjalny średni kurs wymiany wobec USD w 30 lipca 2019 r. wynosił: 1 USD = 60,99 ZMK.

Gospodarka Zambii należy do najszybciej rozwijających się gospodarek globalnych (**sektor rolniczy** przynosi ok. 8,6% PKB, sektor **usług** daje 60% PKB, a **przemysł** – 31,3 % (2015)). Jej podstawą jest przemysł wydobywczy i hutnictwo. Zambia to czołowy producent miedzi, zajmuje 2. miejsce w Afryce, a 8. na świecie wśród jej producentów. Sprzedaż miedzi daje 70% krajowych wpływów z eksportu.

Oprócz rudy miedzi, Zambia posiada także liczne bogactwa mineralne: kobaltu, berylu, cynku, manganu i innych metali oraz węgla kamiennego, srebra, złota, pirytu. Wydobywa się tu także kamienie szlachetne, m.in. ametysty, szmaragdy czy diamenty.

Członkostwo w organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym:

- World Trade Organisation (WTO),
- Southern African Development Community (SADC),
- World Bank, International Monetary Fund, African Union (AU),
- United Nations Organisation (ONZ),
- Common Market for Eastern and Southern Africa (COMESA),
- British Commonwealth,
- Afrykański Bank Rozwoju (African Development Bank, AfDB),
- International Bank for Reconstruction and Development (IBRD),
- Food Agriculture Organization (FAO),
- African Caribbean Pacific Group of States (ACP).

2. Polityka gospodarcza

Aktualna sytuacja gospodarcza Zambii jest coraz trudniejsza. Utrzymująca się niska cena miedzi-głównego produktu eksportowego kraju, nienotowana od wielu lat susza, która naraziła na duże straty sektor rolniczy, spowodowała wzrost cen wielu produktów rolno-spożywczych i zubożała znaczną część społeczeństwa. Niemniej jednak na tle innych krajów Afryki Subsaharyjskiej gospodarka Zambii charakteryzuje się w miarę zrównoważonym, równoległym rozwojem wielu jej gałęzi, aczkolwiek sektor wydobywczy (głównie miedzi) pozostaje zdecydowanie najbardziej rozwiniętym obszarem całej gospodarki, przyciągając jednocześnie najwięcej **inwestycji zagranicznych**

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

3. Ramy prawno - traktatowe współpracy gospodarczej

a) UE –Zambia

Zambia jest stroną Porozumienia z Cotonou z 2000 r., regulującego stosunki ekonomiczne pomiędzy Unią Europejską a państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP). Na jego podstawie trwają negocjacje dot. zawarcia Porozumienia o Partnerstwie Ekonomicznym (EPA, *Economic Partnership Agreement*) pomiędzy UE a Zambią.

W ramach 10. EDF (*European Development Fund*) CSP/NIP (*Country Strategy Paper/National Indicative Programme*) na lata 2008-2013 Komisja Europejska przeznaczyła dla Zambii środki w wysokości 490 mln EUR na wsparcie m.in. polityk zmierzających do podtrzymania wzrostu gospodarczego, rozwój infrastruktury i dofinansowanie służby zdrowia.

Główną sferą zaangażowania międzynarodowego Zambii pozostaje integracja regionalna w ramach **Południowoafrykańskiej Wspólnoty Rozwoju** (*Southern African Development Community – SADC*). W wymiarze globalnym rząd zambijski stara się zachować równowagę w relacjach z UE, USA i Chinami. Zambia jest członkiem Wspólnoty Narodów. Bierze również udział w integracji ekonomicznej w ramach Wspólnego Rynku Wschodniej i Południowej Afryki (*Common Market of Eastern and Southern Africa – COMESA*).

b) Polska – Zambia

- w 1967 r. podpisana została umowa handlowa pomiędzy Polską i Zambią – wypowiedziana w zw. z przystąpieniem Polski do UE w 2004 r.
- Umowa w/s unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, majątku i zysków majątkowych, podpisana 19 maja 1995 r. (umowa nie weszła w życie).

4. Wymiana handlowa z Polską (mln USD)

	2015	2016	2017	2018	Dynamika 2017 2018	I-V 2019	Dynamika I-V 2019 I-V 2018
Eksport	2,9	2,6	4,4	3,3	75,1	0,9	97,7
Import	0,6	3,1	0,6	1,9	325,0	2,5	368,3
Obroty	3,5	5,6	5,0	5,2	104,0	3,4	209,4
Saldo	2,3	-0,5	3,9	1,4	-	-1,5	-

Źródło: Insigos

Wartość wymiany handlowej między Polską a Zambią w 2018 roku kształtowała się na poziomie **5,2 mln USD**. Oznacza to, że w omawianym okresie zanotowaliśmy **wzrost obrotów handlowych z Zambią o 4,0%** w porównaniu z rokiem poprzednim (2017 r.). **Wartość polskiego eksportu zmniejszyła się** odpowiednio o **24,9%** (spowodowany zmniejszonymi dostawami **artykułów używanych w tym odzieży**) i wyniosła **3,3 mln**, natomiast **import** – wzrósł o ponad 200% i osiągnął wartość **1,9 mln USD** (wynik zwiększonych dostaw **tytoniu** do Polski).

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

W strukturze polskiego eksportu do Zambii w 2018 r. największymi grupami towarowymi były:

- odzież używana i pozostałe artykuły używane (1,1 mln USD);
- budynki prefabrykowane (0,8 mln USD);
- soki i ekstrakty roślinne (0,3 mln USD);
- mięso, podroby jadalne – (0,1 mln USD).

Natomiast w strukturze polskiego importu z Zambii w omawianym okresie największymi grupami towarowymi były:

- tytoń nieprzetworzony (1,5 mln USD)
- ołów nieobrobiony słodkowodny (0,2 mln USD);
- żelazostopy (0,1 mln USD).

5. Dostęp do rynku

Wejście Polski do Unii Europejskiej i objęcie umową ACP-EU, a obecnie EPA, powoduje, że polskie firmy nie napotykają żadnych barier w eksporcie do Zambii; mają pełnoprawny dostęp do tego rynku i takie same warunki, jak inne firmy z UE.

System zamówień publicznych.

Zamówienia publiczne podlegają procedurom przetargowym. Przetargi są otwarte i nie ma ograniczeń w składaniu ofert. Nad prawidłowością przebiegu procedur przetargowych czuwa Komisja Przetargowa. Przy większych przetargach obowiązuje klauzula prekwalfikacji bądź też dopuszczane są tylko te firmy, które zostały już zarejestrowane i uznane przez organizatora przetargu. Firmy zagraniczne chcące wziąć udział samodzielnie w przetargu muszą być zarejestrowane w Zambii. Można też skorzystać z usługi miejscowej firmy, która wystąpi oficjalnie jako oferent.

Sądownictwo

Sądy krajowe zajmują się procesami gospodarczymi w oparciu o prawo pracy, prawo gospodarcze oraz ustawę o przedsiębiorstwach. Sprawy takie prowadzone są przez wyspecjalizowane kancelarie adwokackie. System prawny jest oparty na prawie angielskim i prawie zwyczajowym.

6. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Podczas 5. Kongresu Gospodarczego w Katowicach w maju 2013 r. Polskę odwiedził Pan Wylbur Simusaa - Minister Gruntów, Zasobów Mineralnych i Ochrony Środowiska Zambii. Omówiono wówczas m.in. problematyczną dla rozwoju sektora górniczego Zambii kwestię, jaką jest brak technologii i konieczność jej importowania. Minister Simusaa zachęcał polskie spółki sektora górniczego i hutniczego do aktywności na rynku zambijskim.

Zdecydowanie najważniejszym wydarzeniem w stosunkach dwustronnych pod była oficjalna wizyta w Zambii premiera RP w październiku 2013 r., w trakcie której odbyło się spotkanie z prezydentem Zambii - M. Satą, zorganizowano forum gospodarcze, w którym udział wzięło 23 biznesmenów z Polski oraz kilkudziesięciu z Zambii.

Współpraca naukowa

Sprowadza się przede wszystkim do ofert stypendialnych zakładających nieodpłatne studia Zambijczyków w Polsce w formie tzw. „stypendiów bez świadczeń”. Nie spotykają się one jednak z większym zainteresowaniem ze strony studentów z Zambii – większości z nich nie stać na opłacenie przelotu i kosztów pobytu w Polsce.

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Zambia zainteresowana jest rozwojem współpracy z Polską **w rolnictwie**, a w szczególności **transferem know-how, rozwojem mechanizacji rolnictwa, szkoleniami i rozwojem zdolności produkcyjnych gospodarstw zambijskich (głównie małych i średnich) w zakresie przetwórstwa rolnego oraz dystrybucji produktów rolno-spożywczych.**

Ze względu na występowanie wielu bogactw naturalnych, Zambia nadal pozostaje w strefie zainteresowań światowych koncernów wydobywczych, co jest także szansą dla polskich inwestorów. Istotnym elementem propozycji współpracy polsko-zambijskiej jest **transfer technologii wydobywczych** w zakresie eksploatacji złóż. Polska dostrzega potencjał wzmocnienia dwustronnej współpracy gospodarczej w zakresie eksportu polskich maszyn górniczych. Jednym z możliwych wymiarów współpracy w sektorze górniczym jest również wymiana najlepszych praktyk górniczych pomiędzy jednostkami naukowo-badawczymi

9. Polskie placówki ekonomiczno-handlowe w Zambii

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Zambii (z siedzibą w RPA)

Ambasador: **Andrzej Kanthak**

Pretoria, 14 Amos Street, Colbyn, PO BOX 12277 Queenswood 0121

Tel.: +27 12 430 26 31, faks: +27 86 76 50 421

pretoria.amb.sekretariat@msz.gov.pl, www.pretoria.msz.gov.pl

10. Placówka Zambii w Rzeczypospolitej Polskiej

Ambasada Republiki Zambii w Rzeczypospolitej Polskiej (z siedzibą w Berlinie)

Ambasador: **Anthony Lubinda Mukwita**

adres: Axel-Springer Strasse 54 A, D-10117 Berlin

Tel.: + 49 30 206 29 40

Fax: + 49 30 206 29 419

E-mail: BotschaftvonSambia@t-online.de

Strona internetowa: www.sambia-botschaft.de

Na podstawie danych: MPIT; MSZ; GUS; CIA The World Factbook; AfDB, OECD, UNDP African Economic Outlook; UNDP World Investment Report;